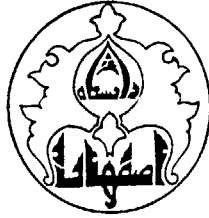

۹۰۶۶۲

«وَ ان لیس للانسان الا ما سعى ○ و ان سعیه سوف یرس ○»

«و نمی داند برای آدمی جز آنچه به سعی
خود انجام داده، نخواهد بود ○ و البته انسان،
پاداش سعی خود را به زودی خواهد دید ○»
«سورة النجم، آیات ۴۰-۳۹»

دانشگاه اصفهان
دانشکده علوم اداری و اقتصاد
پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی

موضوع

«بررسی راهکارهای جذب سرمایه گذاری های خارجی
در توسعه صادرات مناطق آزاد تجاری ایران
(منطقه آزاد قشم)»

استاد راهنما

دکتر علی صنایعی

استاد مشاور

دکتر مهدی ابزری

تحقیق و تدوین

علی آشام

شهریور ۱۳۸۰

پیشگفتار

بسیاری از کشورها توسعه صادرات را تدریجی پیموده‌اند و همگام با آن و یا شاید به تبع نیازهای آن، همراه با توسعه صادرات به آزاد سازی واردات نیز اقدام کرده‌اند، اما به هر حال یک شق رایج برای پیشبرد سیاست مذکور، ایجاد مناطق و بنادر آزاد تجاری است. در مورد مناطق آزاد، به جای سرایت تدریجی و سراسری، آزاد سازی یکباره و به طور کامل، ولی محدود به یک منطقه خاص و معین انجام می‌شود و به طوری که مد نظر است، اقتصاد نیز از دو طریق تأثیر پذیری از مناطق آزاد و تعمیم تجربه‌های موفق مناطق به صحنه‌های عمومی فعالیت در کشور، آزاد سازی می‌شود، بدان معنا که آمادگی لازم جهت مبادله، در شرایط مساوی را پیدا کرده، قادر می‌شود تا بدون نیاز به حمایت‌های غیر منطقی در چارچوب مناسبات جاری تجارت جهانی به فعالیت بپردازد. بررسی تجربه و یا تجربه‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی، در این رهگذر است که اهمیت بسیار پیدا می‌کند و موفقیت در ایجاد مناطق در واقع گامی است که تضمین کننده موفقیت در راهبرد توسعه صادرات می‌باشد.

موفقیت مناطق آزاد برای رسیدن به توسعه صادرات، در گرو توجه به چندین عامل است که از مهمترین آنها، جذب سرمایه گذارهای خارجی به این مناطق می‌باشد. امکانات و تسهیلات مطلوب، امنیت سرمایه گذاری و دیگر متغیرها از شروط لازم برای ورود سرمایه گذاران خارجی به مناطق آزاد است. آنچنان که در بین کارشناسان مناطق آزاد مطرح است، در صورت ورود سرمایه گذاران خارجی به مناطق آزاد و انجام سرمایه گذاری موفق در این مناطق، می‌توان به آینده‌ای پر بار امید داشت و توسعه صادرات را تعمیق بخشید، در غیر این صورت امیدی برای رسیدن به راهبرد توسعه صادرات برای مناطق آزاد و در نتیجه برای کشور متصور نیست.

برای رسیدن به فهم و درک درست از واقعیت‌های مناطق آزاد و تشخیص راههای موفقیت برای آنها لازم است پژوهشها و تحقیقات گسترده‌ای در این زمینه صورت گیرد تا قدرتها، ضعفها، تهدیدها و فرصتها شناخته شود و مطابق با شناخت، عمل لازم و کافی نیز صورت گیرد. این تحقیق نیز در جهت شناسایی بعضی از راهکارهای عمده جذب سرمایه‌گذاریهای خارجی به مناطق آزاد و بخصوص منطقه آزاد قشم است. امید است با توجه به نتایج این تحقیق، بر اساس شناخت لازم و کافی، راهبردها و سیاستهای کلان برای موفقیت مناطق آزاد ایران و بخصوص منطقه آزاد قشم تدوین شود.

در انجام این تحقیق، عزیزان بزرگواری مرا یاری دادند؛ اکنون لازم می‌بینم از یکایک آن عزیزان، خالصانه‌ترین مراتب تشکر خود را ابراز دارم. لذا، از استاد محترم و بزرگواریم جناب آقای دکتر علی صنایعی که به عنوان استاد راهنما، راهنمائیهای ارزشمندی را به اینجانب برای انجام تحقیق نموده‌اند، سپاسگزاری می‌نمایم و همچنین از استاد مشاور گرامی جناب آقای دکتر مهدی ابزری که با مشاوره‌های ارزنده خویش همواره مرا مورد عنایت خود قرار داده، کمال تشکر را دارم. سازمان منطقه آزاد قشم، اداره بازرگانی آن و دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد ایران، همگی یاری رسان اینجانب در انجام تحقیق بوده‌اند. لذا از یکایک عزیزانی که در این اداره‌ها مرا یاری نمودند، سپاسگزاری می‌نمایم. از سرکار خانم تسلیمی که حروف نگاری این پایان نامه را بر عهده داشته‌اند، کمال تشکر را دارم، همچنین از همسر مهربانم و پدر و مادر عزیزم - درود و سلام بر آنها باد - که مشوق من در تحصیلات عالی می‌باشند، سپاسگزارم.

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
------	-------

ج	پیشگفتار.....
ع	فهرست مطالب.....
یا	فهرست جداول.....
یب	فهرست نمودارها.....
یج	چکیده.....

۱	فصل اول - کلیات موضوع.....
۲	مقدمه.....
۴	شرح و بیان مسأله پژوهشی.....
۵	اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۷	اهداف تحقیق.....
۷	کاربرد نتایج تحقیق.....
۸	سؤالات تحقیق.....
۸	روش تحقیق.....
۸	نوع مطالعه.....
۸	جامعه آماری.....
۸	ابزار گردآوری داده‌ها.....
۹	متغیرهای تحقیق.....
۹	ابزار تجزیه و تحلیل.....
۱۰	واژه‌های کلیدی.....
۱۲	محدودیت‌های تحقیق.....

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
۱۳	مباحث فصول آینده.....
۱۴	فصل دوم - ادبیات تحقیق.....
۱۵	مقدمه.....
۱۶	بخش اول: مباحث نظری.....
۱۶	الف - توسعه صادرات.....
۱۷	راهبرد جایگزینی واردات.....
۱۸	راهبرد گسترش صادرات.....
۲۰	مهم ترین نتایج صادرات در سطح کلان.....
۲۰	مهم ترین نتایج صادرات در سطح خرد.....
	راهبرد توسعه صادرات در برنامه های اول و دوم توسعه اقتصادی و
۲۱	نقش مناطق آزاد.....
۲۱	- برنامه اول توسعه اقتصادی (۷۳-۱۳۶۹).....
۲۲	- برنامه دوم توسعه اقتصادی (۷۸-۱۳۷۴).....
۲۳	ب - سرمایه گذاری خارجی.....
۲۶	جهت گیریهای سرمایه گذاری مستقیم خارجی.....
۲۶	مبانی نظری سرمایه گذاری مستقیم خارجی.....
۳۰	نظر مکاتب اقتصادی.....
۳۰	نئوکلاسیک.....
۳۰	اقتصاددانان رادیکال.....
۳۱	طرفداران آزادی جریان سرمایه.....

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
۳۲	نظریه مک دوگال.....
۳۴	نظریه کوچیما.....
۳۵	نظریه سازمان تجارت جهانی (WTO).....
۳۶	ج) مناطق آزاد.....
۳۶	تعاریف.....
۴۰	مبانی نظری تجارت آزاد.....
۴۵	اهداف ایجاد مناطق آزاد.....
۴۵	تاریخچه مناطق آزاد جهان.....
۴۸	مناطق آزاد تجاری - صنعتی در ایران.....
۵۰	منطقه آزاد تجاری - صنعتی قشم.....
۵۰	محدوده منطقه آزاد قشم.....
۵۱	بخشی دیگر از محدوده منطقه آزاد قشم.....
۵۱	اهداف سازمان منطقه آزاد قشم.....
۵۱	امکانات.....
۵۲	صنایع و فعالیت‌های منتخب.....
۵۳	ویژگیها و مزیت‌های منطقه آزاد قشم.....
۵۴	تسهیلات قانونی سرمایه‌گذاری در منطقه.....
۵۴	راهکارهای جذب سرمایه‌های خارجی در منطقه آزاد قشم.....
۵۴	۱- مزیت نسبی.....
۵۶	۲- امکانات زیر ساختی فیزیکی مناسب.....
۵۷	۳- نیروی انسانی کارآمد.....

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
------	-------

۵۸	بخش دوم: تحقیقات و پژوهش‌های کاربردی
۵۸	الف - روند شرایط و اثرات سرمایه‌گذاری خارجی
۶۴	ب - روند سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و توزیع جغرافیایی نابرابر آن
۶۵	۱- قبل از جنگ بین‌الملل اول:
۶۵	۲- سرمایه‌گذاری خارجی در فاصله دو جنگ جهانی:
۶۶	۳- سرمایه‌گذاری خارجی بعد از جنگ دوم بین‌الملل:
۶۹	ج - شرایط لازم برای جلب سرمایه‌گذاری خارجی
۷۳	اثرات مثبت و منفی سرمایه‌گذاری خارجی بر اقتصاد کشور میزبان
۷۵	د - سرمایه‌گذاری خارجی در ایران
۷۶	سرمایه‌گذاری خارجی در ایران از آغاز تا سال ۱۳۳۵ (۱۹۶۵ میلادی)
۷۷	سرمایه‌گذاری خصوصی خارجی از سال ۱۳۳۵ تا سال ۱۳۵۷
۷۸	سرمایه‌گذاری خصوصی خارجی از سال ۱۳۵۸ تا کنون
۷۶	ه - سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق آزاد ایران
۸۲	تأثیر مناطق آزاد بر اوضاع بازرگانی - اقتصادی کشور
۸۳	الف - اشتغال
۸۴	ب - صدور کالاهای صنعتی و درآمدهای ارزی
۸۵	ج - انتقال تکنولوژی
۸۶	فصل سوم - روش تحقیق
۸۷	مقدمه
۸۸	روش تحقیق

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
------	-------

۸۹	ابزار جمع آوری اطلاعات
۸۹	کتابخانه
۹۱	پرسشنامه
۹۱	جامعه آماری تحقیق
۹۳	روائی و اعتبار پرسشنامه
۹۳	پایائی یا اعتبار
۹۵	روائی
۹۶	آزمونهای آماری
۹۶	آزمون Z
۹۷	آزمون فریدمن
۹۸	خلاصه

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل داده‌ها

۹۹	مقدمه
۱۰۰	بررسی اطلاعات کلی
۱۰۱	آزمون Z برای بررسی سؤالات پرسشنامه
۱۰۱	سؤالات مربوط به مزیت‌های نسبی
۱۰۴	سؤالات مربوط به امکانات زیر ساختی فیزیکی مناسب
۱۰۷	سؤالات مربوط به نیروی انسانی کارآمد (کارآ)
۱۱۰	آزمون سؤالها
۱۱۰	آزمون سؤال (۱)

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
۱۱۱	آزمون سؤال (۲).....
۱۱۳	آزمون سؤال (۳).....
۱۱۵	آزمون فریدمن.....
۱۱۶	خلاصه.....
فصل پنجم - نتیجه گیری و پیشنهاداتها.....	
۱۱۷
۱۱۸	مقدمه.....
۱۱۸	نتایج.....
۱۲۱	پیشنهاداتها.....
۱۲۲	الف - پیشنهاداتها به کارشناسان.....
	ب - پیشنهاداتها به سازمانها و مسئولان ذیربط در امور مربوط به
۱۲۲	سرمایه گذاری خارجی در مناطق آزاد.....
۱۲۳	ج - پیشنهاداتها به محققین آینده.....
فهرست منابع و مآخذ.....	
۱۲۴
۱۲۵	الف - منابع فارسی.....
۱۲۹	ب - منابع انگلیسی.....
۱۳۲	ضمائم.....

«فهرست جداول»

صفحه	عنوان
۲۱	جدول (۲-۱): صادرات غیر نفتی در برنامه اول
۲۲	جدول (۲-۲): صادرات غیر نفتی در برنامه دوم
۲۵	جدول (۲-۳): انگیزه‌های سرمایه‌گذاری خارجی
۳۹	جدول (۲-۴): واژه‌های بکارگرفته شده برای مناطق آزاد
	جدول (۲-۵): متوسط سرمایه‌گذاری سالیانه آمریکا و انگلستان
۶۵	(به استثنای صنعت نفت)
	جدول (۲-۶): خالص سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای در
۶۹	حال توسعه ۹۶-۱۹۹۰
۸۰	جدول (۲-۷): سرمایه‌گذاری‌های خارجی در منطقه آزاد تجاری - صنعتی قشم
۹۵	جدول (۳-۱): امتیازبندی پرسشنامه مقدماتی
۱۰۳	جدول (۴-۱): توزیع فراوانی سؤالات مربوط به مزیت‌های نسبی
	جدول (۴-۲): توزیع فراوانی سؤالات مربوط به امکانات زیرساختی
۱۰۵	فیزیکی مناسب
۱۰۸	جدول (۴-۳): توزیع فراوانی سؤالات مربوط به نیروی انسانی کارآمد (کارا)
۱۱۰	جدول (۴-۴): توزیع فراوانی و محاسبه Z برای فرضیه (۱)
۱۱۲	جدول (۴-۵): توزیع فراوانی و محاسبه Z برای فرضیه (۲)
۱۱۳	جدول (۴-۶): توزیع فراوانی و محاسبه Z برای فرضیه (۳)
۱۱۴	جدول (۴-۷): مقایسه میانگین فرضیه‌های تحقیق
۱۱۵	جدول (۴-۸): آزمون فریدمن

«فهرست نمودارها»

صفحه	عنوان
۲۱	نمودار (۲-۱): عوامل مؤثر و محرک صادرات
	نمودار (۲-۲): چارچوب مفهومی بررسی سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی در کشورهای در حال توسعه
۲۹	نمودار (۲-۳): مجموعه جاذبه‌ها و مشوق‌هایی که نوعاً در مناطق آزاد پردازش صادرات وجود دارند
۴۴	نمودار (۲-۴): جریان ورود سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به کشورهای در حال توسعه به عنوان سهمی از جریان جهانی آن
۶۸	نمودار (۲-۵): سهم کشورهای مختلف از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشور میزبان ۱۹۷۳-۹۳
۷۰	نمودار (۲-۶): همبستگی مثبت بین رشد و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۷۱	

چکیده

این پایان نامه با موضوع بررسی راهکارهای جذب سرمایه گذارهای خارجی در توسعه صادرات مناطق آزاد تجاری ایران (منطقه آزاد قشم) بر آن است تا با بررسی فوق، راهکارهای مناسب برای جذب سرمایه گذارهای خارجی را مشخص نماید و از این طریق، شناخت لازم را برای دستیابی به موفقیت مناطق آزاد ارایه دهد. برای انجام این کار، متغیرهایی را از جمله مزیت‌های نسبی، امکانات زیرساختی فیزیکی مناسب و نیروی انسانی کارآمد (کارآ) مورد بررسی قرار می‌دهیم. سؤالی که برای انجام این تحقیق در نظر گرفته شده است، عبارتند از:

۱- آیا مزیت‌های نسبی بر جذب سرمایه گذارهای خارجی مؤثر است؟

۲- آیا امکانات زیرساختی فیزیکی مناسب بر جذب سرمایه گذارهای خارجی مؤثر است؟

۳- آیا نیروی انسانی کارآمد (کارآ) بر جذب سرمایه گذارهای خارجی مؤثر است؟

این تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی است که در بین کارشناسان سرمایه گذاری در منطقه آزاد قشم انجام شده است. برای جمع‌آوری اطلاعات، در این تحقیق، از اسناد و مدارک کتابخانه‌ای و پرسشنامه استفاده شده است.

بطور کلی متغیرهایی که در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفته‌اند دو نوع متغیر هستند که عبارتند از متغیر وابسته و متغیر مستقل. متغیر وابسته این تحقیق، جذب سرمایه گذارهای خارجی می‌باشد و متغیرهای مستقل نیز عبارتند از: مزیت‌های نسبی، امکانات زیرساختی فیزیکی مناسب و نیروی انسانی کارآمد.

روشهای آماری این تحقیق، در سطح آمار توصیفی انجام گرفته است که با استفاده از جداول آماری و آماره Z، سؤالها این تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها و استخراج جداول و پارامترهای آماری به کمک نرم‌افزار SPSS انجام شده است. نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که: مزیت‌های نسبی و امکانات زیر ساختی فیزیکی مناسب اثر قابل توجهی بر جذب سرمایه‌گذاری خارجی در منطقه آزاد قشم دارند و نیروی انسانی کارآمد (کارآ) اثر قابل توجهی بر جذب سرمایه‌گذاری خارجی در منطقه آزاد قشم ندارد.

فصل اول

کلیات موضوع

مقدمه

انتخاب مناطق آزاد^(۱) به منظور جذب سرمایه‌های خارجی توسط دولت‌ها همراه با ملاحظات سیاسی - اقتصادی است. معمولاً در مناطقی که به رغم منابع بالقوه فراوان، عقب مانده باشند و تصمیم سیاست‌گذاران کشور بر توسعه سریع منطقه باشد به نحوی که سرمایه‌های قابل جذب قوانین و مقررات عمومی کشور سرعت لازم برای رشد سرمایه‌گذاریها را تأمین نکند در این صورت با انتخاب منطقه به عنوان محلی خارج از قوانین عمومی کشور، زمینه تسریع سرمایه‌گذاریها را فراهم می‌سازند. بدیهی است سیستم تشویقها برای جذب سرمایه‌های خارجی با توجه به منابع بالقوه در منطقه آزاد انتخابی نمی‌تواند ضعیف‌تر از سیستم‌های تشویق مناطق مجاور منطقه آزاد عمل کند. بطوری کلی در چنین مناطقی کشور میزبان یک سلسله سرمایه‌گذاریهای زیر بنایی را خود انجام داده و زمینه‌ای مناسب برای ارائه خدمات زیر بنایی برای شرکت‌هایی که تمایل به سرمایه‌گذاری در منطقه دارند فراهم می‌آورد. در این چارچوب اشتغال عمده و تولید کالا توسط شرکتها ایجاد می‌شود (انصاری، ۱۳۷۴).

علل توفیق یا عدم توفیق این مناطق را بایستی با توجه به شرایط خاص داخلی و خارجی هر کشور مد نظر قرار داد و در صورت وجود شرایط لازم و کافی از این مناطق، در راستای بازسازی و توسعه اقتصادی بهره‌گرفت. روش رایج جهت تحلیل آثار اقتصادی مناطق آزاد که مبتنی بر نظریات تجارت بین‌الملل و اقتصاد کلاسیک است صرفاً به تحلیل هزینه - فایده اقتصادی مناطق می‌پردازد و این در حالی است که عدم موفقیت این مناطق حتی در بعد اقتصادی خویش، محتاج در نظر گرفتن شرایط سیاسی و حقوقی خاص هر

1. Free Area.

کشور و اوضاع بین‌المللی در رابطه با آن کشور است.

مناطق آزاد در عمل دارای ساختار عمومی و مشترک هستند و در مسیر حرکت آنها همواره یک مؤلفه اساسی قابل ردیابی و شناخت است و آن تأکید بر بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی^(۱) است که در نهایت به آنها امکان رقابتی شدن تولید و تجارت را می‌دهد و هر منطقه به فراخور شرایط و استعدادهایی که دارد از آن برخوردار می‌شود. برخورداری مناطق پردازش صادرات^(۲) از امکانات زیربنایی نظیر شبکه‌های ارتباطی، امکانات آموزشی، امکانات تفریحی و غیره نیز می‌تواند باعث حضور سرمایه‌گذاری خارجی بدون نگرانی باشد. مناطق آزاد موفق در جهان، توانسته‌اند امکانات زیرساختی فیزیکی مناسب را در خود جای داده و به واسطه وجود شرایط دیگر آماده سرمایه‌گذاری توسط خارجیان شده‌اند و این در نهایت باعث توسعه صادرات در این مناطق شده است.

با توجه به نوع تولیدات در مناطق آزاد موجود در جهان، به نظر می‌آید نیروی انسانی کارآمد نقش مهمی را در تولیدات این مناطق برعهده دارد. در این زمینه، ضرورت دارد زمینه‌های تکنولوژیکی - فنی و آموزشی به عنوان عوامل مؤثر برای جذب سرمایه‌های خارجی فراهم باشند تا بتوان به‌گزینشی معقول از پیشنهادهای سرمایه‌گذاری دست یافت. آنچه در مناطق آزاد مهم‌ترین عامل در زمینه نیروی انسانی می‌باشد این است که بیشترین کارکنان این مناطق را زنان تشکیل می‌دهند. با توجه به نوع تولیداتی که در مناطق آزاد بطور معمول صورت می‌گیرد (تولید رایانه، پوشاک، منسوجات و...) حضور زنان می‌تواند به صورت بهینه باعث تولید محصولات با ظرافت بالا باشد. بطور عمده، تنها راه دستیابی به توسعه صادرات در مناطق آزاد، جذب سرمایه‌گذاریهای خارجی است. در این صورت می‌توان هدفهای دیگری را تحت پوشش قرار داد که عبارتند از: ورود تکنولوژیهای جدید تولید، ورود مدیریت متناسب با تکنولوژیهای

1. Comparative Advantages.

2. Export Processing Zones.

پیشرفته، تراز تجاری، درآمد ارزی بالا و....

شرح و بیان مسأله پژوهشی

مناطق آزاد تجاری^(۱)، محدوده جغرافیایی مشخصی در یک کشور است که خارج از مرزهای گمرکی قرار گرفته و می‌تواند یک بندر، شهر و حتی یک فرودگاه باشد. این مناطق، با ارائه امتیازات و مزیت‌هایی که برای سرمایه‌گذاران قایل می‌شوند، تلاش دارند تا سرمایه‌گذارهای داخلی و خارجی را در بخش‌های صنعتی و تجاری جذب نمایند. مناطق آزاد تجاری در دنیا با ارائه تسهیلات بیشتر به سرمایه‌گذاران به ویژه سرمایه‌گذاران خارجی به رقابت با یکدیگر برای جلب آنان به این مناطق می‌پردازند. در این نکته تردیدی نیست که اولین شرط‌هایی هر کشور از دور باطل توسعه نیافتگی و یا کم توسعه یافتگی، توفیق آن کشور در انباشت مهارت‌های نیروی انسانی و تأمین سرمایه است که امروز از آنان با عناوینی چون تجهیز سرمایه‌گذارهای داخلی و یا گسترش بازارهای سرمایه و جذب سرمایه‌گذارهای خارجی یاد می‌شود (انصاری، ۱۳۷۴).

با توجه به این که منطقه آزاد قشم^(۲) نسبت به مناطق آزاد دیگر ایران مناسب‌ترین منطقه آزاد می‌باشد، لذا باید نقش صادرات را برای این منطقه مهم‌ترین نقش دانست. صادرات نیز به سرمایه‌گذارهای کلان از جمله سرمایه‌گذارهای خارجی نیاز خواهد داشت. جذب سرمایه‌گذاران خارجی به عنوان یکی از راهکارهای مهم توسعه صادرات در منطقه آزاد قشم مورد توجه عمده می‌باشد، زیرا آن یکی از مؤلفه‌های مهم توفیق مناطق پردازش صادرات^(۳) است، چرا که بدون حضور سرمایه‌گذارهای خارجی، اهدافی نظیر انتقال تکنولوژی، کسب درآمدهای ارزی و ایجاد اشتغال در مناطق آزاد تجاری، تا حدود زیادی تضعیف خواهد شد.

1. Free Trade Area (FTA).

2. Qeshm Free Area (QFA).

3. Export Processing Zones.

با توجه به موارد فوق، جذب سرمایه گذارهای خارجی به نوبه خود تحت تأثیر متغیرهایی قرار می‌گیرد. امکانات زیر ساختی فیزیکی مناسب می‌تواند مهم‌ترین نقش را در این زمینه ایفا کند. مزیت‌های نسبی و نیروی انسانی کارآمد (کارآ) متغیرهایی هستند که در این امر دخیل تشخیص داده می‌شود.

در این تحقیق سعی بر آن خواهد بود تا ضمن بررسی راهکارهای جذب سرمایه گذارهای خارجی به طور خاص در منطقه آزاد قشم، مشخص شود کدامیک از متغیرهای فوق تأثیر بیشتری بر جذب سرمایه گذارهای خارجی خواهد داشت. به طور حتم، دستیابی به نتایجی در این زمینه، می‌تواند در جهت رفع مشکل جذب سرمایه گذارهای خارجی که موجب توسعه صادرات در این گونه مناطق می‌شود، راهگشا باشد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

جهانی شدن یکی از ویژگی‌های مهم اقتصاد کشورهای مختلف جهان در شرایط موجود است که به نوبه خود تغییرات چشمگیری را در روابط و ساختارهای سیاسی و اقتصادی بین‌المللی موجب شده است. همینطور مناطق آزاد تجاری طی دهه‌های اخیر از ابزارهایی شناخته شده‌اند که کشورها از طریق آنها گام‌گذاری در اقتصاد جهانی را آغاز و به تبع آن زمینه‌های گسترش و تعمیق وابستگی متقابل رشد تجارت، رشد صنعتی معطوف به صادرات، جذب سرمایه گذارهای خارجی و بالاخره دریافت دانش‌های فنی و فن‌آوری‌های ارتباطی را برای خود عملی ساخته‌اند.

در سالهای اخیر، کوششهای زیادی برای جذب سرمایه گذارهای خارجی به مناطق آزاد و ویژه انجام گرفته است به طوری که ریاست محترم جمهوری در پیام خود به دومین همایش سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ضرورت جذب سرمایه گذارهای خارجی و تضمین امنیت این قبیل سرمایه‌گذارها و همچنین تشویق ایرانیان مقیم خارجی را به سرمایه‌گذاری در کشور مورد تأکید قرار داده‌اند (مناطق آزاد، شماره

جذب سرمایه‌گذاریهای خارجی از پیش نیازها و مؤلفه‌های مهم توفیق مناطق پردازش صادرات است، چراکه بدون حضور آنها اهدافی همچون انتقال تکنولوژی، کسب درآمدهای ارزی و ایجاد اشتغال در مناطق آزاد تجاری، تا حدود زیادی تضعیف خواهند شد.

حمایت از سرمایه‌گذاریهای خارجی یک پیش فرض ضروری برای جذب این سرمایه‌گذاریها می‌باشد و متقابلاً وجود سرمایه‌گذاریها به توسعه تجارت و ارتباط بیشتر مناطق با بازارهای جهانی منجر می‌شود. از آنجا که پایین بودن هزینه سرمایه‌گذاریهای خارجی یکی از انگیزه‌های اساسی هر سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود، مسلماً هر منطقه که بتواند زیرساختهایی با کیفیت و امکانات بهتر ارائه کند و واگذاری آنها را با شرایط سهل‌تر و هزینه کمتر به انجام رساند بالطبع از حیث رقابت پذیری در مرحله پیشرفته‌تری قرار دارد.

در مورد ایران، اگر در مناطق آزاد تجاری، اجرای سیاستهای صادراتی و پرداختن به صادرات غیر نفتی یک ضرورت شناخته شود چاره‌ای نیست جز این که برای دستیابی به این هدف و در اولین گام امکانات زیرساختی فیزیکی مناسب برای فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی و جاذبه‌های پذیرش این سرمایه‌گذاریها فراهم و در نهایت شرایطی ارائه شود که در آن همه ساختارهای یک اقتصاد آزاد با سیاستهای معین و مثبت در آن تجلی داشته باشد. اهمیت تحقیق در مورد سرمایه‌گذاریهای خارجی می‌تواند در موارد زیر خلاصه شود:

۱- دانش جدیدی که شدیداً مورد نیاز است همراه سرمایه‌گذاریهای خارجی به کشور وارد می‌شود.

۲- ورود فن‌آوری ناشناخته و جدید و کارآمد و توسعه منابع انسانی را در اقتصاد کشور تسریع می‌بخشد.

۳- افزایش تولید و صادرات را سبب می‌شود که خود به بهبود موازنه ارزی، کاهش بدهیهای خارجی، کاهش تورم و افزایش اشتغال می‌انجامد.